

Arbeids- og sosialdepartementet

Oslo/16. mars 2020

Vår ref.: SAG

Deres ref.: 19/3633

Høringsuttalelse – forslag til forenklinger og justeringer i folketrygdlovens bestemmelser om sykepenger og stønad ved barns sykdom (pleiepenger)

1. Om Jussbuss

Jussbuss er et studentdrevet rettshjelptiltak tilknyttet Universitetet i Oslo. Vi tilbyr gratis rettshjelp i enkeltsaker som faller utenfor den offentlige rettshjelpsordningen. I 2019 mottok Jussbuss 365 saker om trygd- og pensjonsrett. På bakgrunn av våre erfaringer ønsker vi å kommentere Arbeids- og sosialdepartementets forslag til endringer i reglene om sykepenger.

2. Forslaget i sin helhet

Vi mener at det er helt nødvendig at lovverket som regulerer hvilke trygdeytelser man har rett til, blir mer tilgjengelig for brukerne. Høringsforslaget kan derfor bidra til at regelverket blir mer oversiktlig, både for rettsanvenderne og brukerne som sådan.

Jussbuss stiller seg likevel skeptiske til deler av forslaget og vil komme med enkelte bemerkninger til punkt 1, 2.3, 2.4 og 2.6.

3. Merknader

3.1 Til punkt 1: Innledning og bakgrunn:

Jussbuss ser at en god digital plattform kan bidra til en god brukeropplevelse for mange. For borgere med gode IKT-kunnskaper vil informasjonen bli lettere tilgjengelig, og terskelen for å innhente informasjon blir også lavere.

Samtidig er det slett ikke slik at alle borgere behersker digitale løsninger like godt. For mange av våre klienter ser vi at det også bidrar til at systemet blir mindre tilgjengelig. Det må i denne sammenheng påpekes at digitale løsninger vil være kurant for de som har enkle saker, og hvor lovreglene gir relativt klare svar på deres rettsspørsmål. Derimot vil digitale løsninger ofte kunne virke forvirrende og lite

forutsigbart for de mer særegne tilfellene, hvor folketrygdlovens medisinskfaglige og sterkt skjønnsmessige uttrykk gir lite veiledning. I slike tilfeller vil menneskelig kontakt mellom etat og bruker være helt nødvendig for å avhjelpe.

Hensynet til effektivisering og forenkling i forvaltningen, må ikke gå på bekostning av brukernes behov for oppfølging og hjelp. Jussbuss ser at de digitale løsningene kan by på problemer for mange som enten ikke har tilgang på IKT-systemer rent fysisk, eller ikke har nødvendig kunnskap til å nyttiggjøre seg av disse. Det er derfor nødvendig at dette perspektivet tas i betraktning når man går inn for flere digitale løsninger.

3.2 Til punkt 2.3: Oppheving av unntaket om krav til medisinsk dokumentasjon av arbeidsuførhet (folketrygdloven § 8-7):

Jussbuss stiller seg kritisk til forslaget om å fjerne unntakene om kravet til medisinsk dokumentasjon. Dagens regel er begrunnet i helt åpenbare praktiske hensyn. I de tilfeller som omfattes av bokstav a og b vil det være liten grunn til å betvile at uførheten er reell, og det er derfor unødvendig å kreve legeerklæring.

Etter vårt syn skiller folketrygdloven § 8-7 femte ledd bokstav c seg fra de øvrige unntaksgrunnene. Det vil føre til belastning for brukeren å skaffe legeerklæring når vedkommende forventes å bli friskmeldt innen kort tid. Jussbuss frykter at ulempene med å skaffe seg ny legeerklæring, som for eksempel lang reisevei eller utilgjengelig lege, vil føre til at brukere som har krav på støtte, ikke får det. I tillegg vil det føre til unødvendig bruk av etatens ressurser ved kontroll av legeerklæringen.

Departementet uttaler at endringen ikke vil påvirke den sykmeldte. Selv om det i utgangspunktet er sykmelder som skal sørge for at legeerklæringen sendes, vil brudd på denne plikten ramme brukeren. Vi ser at brudd forekommer, og frykter derfor at endringen kan føre til at flere brukere som følge av dette ikke vil oppfylle dokumentasjonskravet og på denne måten ikke få rett til støtte som de har krav på.

3.3 Til punkt 2.4: Presisering av rett til sykepenger i en begrenset periode under opphold i utlandet utenfor EØS-området (folketrygdloven § 8-9 tredje ledd):

Jussbuss mener at dersom man skal lovfeste at medlemmet som hovedregel skal få innvilget opphold i utlandet på fire uker, må det også lovfestes tilhørende unntaksregel for lengre perioder, slik rettspraksis gir holdepunkter for.

Ordlyden i dagens folketrygdlov § 8-9 tredje ledd er skjønnsmessig og vag, og gir lite veiledning om hvor lenge medlemmet kan regne med å få lov til å oppholde seg utenlands. Som departementet uttaler, beror retten til å beholde sykepenger på en konkret vurdering som foretas av etaten. Jussbuss stiller seg derfor positive til justeringer som kan skape større forutsigbarhet for den enkelte i møtet med etaten.

Departementets forslag innebærer en absolutt grense for utenlandsopphold på totalt fire uker innenfor en tolv måneders periode. Begrunnelsen er at det er slik bestemmelsen i dag praktiseres. Det må imidlertid understrekes, slik departementet

påpeker, at rettspraksis ikke gir en entydig standard. Trygderetten har i flere kjennelser uttalt at det i hvert enkelt tilfelle, må foretas en individuell vurdering. I den aktuelle kjennelsen som Departementet trekker frem i sitt høringsnotat, godtar Trygderetten et opphold på fire uker i utlandet som en «begrenset periode» etter folketrygdloven § 8-9 tredje ledd. Etter vårt syn kan ikke kjennelsen tolkes slik at en «begrenset periode» strekker seg til *maksimum* fire uker. Vi viser videre til TRR-2011-1809, hvor Trygderetten etter en konkret vurdering, godtok et utenlandsopphold på 7 uker som en «begrenset periode». Jussbuss etterspør derfor en grundigere redegjørelse for dette punktet i sin helhet, herunder hva rettspraksis godtar som en «begrenset periode».

Det er viktig at loven ivaretar hensynet til enkelttilfellenes egenart. Selv om en absolutt grense på fire uker for mange vil være tilstrekkelig, kan ikke Jussbuss se vekk fra det faktum at justeringen innebærer å sette en absolutt grense for en unntaksregel som tidligere har blitt praktisert med et fleksibelt skjønn. Vi frykter at Departementets forslag til justering vil kunne lede til urimelige resultater når etaten skal praktisere den nye regelen.

3.4 Til punkt 2.6: Benytte rett til sykepengen før rett til arbeidsavklaringspenger (folketrygdloven § 8-48 og § 11-27):

Jussbuss stiller seg bak alternativ 2. Dette alternativet varetar hensynet til forenkling og ressursbesparelse i etaten, samtidig som personer med svært lavt sykepengegrunnlag ikke rammes urimelig hardt. Svakheten ved alternativ 1 er at den ikke hensyntar enkelttilfellenes egenart.

Eventuelle spørsmål kan rettes til Jussbuss på telefon 22 84 29 29 alle hverdager unntatt torsdag mellom kl. 10.00 og 15.00.

Med vennlig hilsen

Jussbuss v/

Fanny Kolbjørnsen

Maria Mirijanyan

Ieva Zagzeckaite

Per Silnes Tandberg

Stig Harlem Harris

Kristine-Petrine Olthuis

Maren Larsen Borgan

Fanny Landmark